

УКРАЇНСЬКИЙ ЖУРНАЛІСТ

БЮЛЕТЕНЬ СПІЛКИ УКРАЇНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ АМЕРИКИ

THE UKRAINIAN JOURNALIST

BULLETIN OF THE UKRAINIAN JOURNALISTS' ASSOCIATION OF AMERICA

ADDRESS: P.O. BOX 3550 PHILADELPHIA, PA. 19122

РІК I, ЧИСЛО 2.

16 ЛИСТОПАДА 1967

ПРИВІТ ДЕЛЕГАТАМ НА СВІТОВИЙ КОНГРЕС ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ! ВІТАЙТЕ, УЧАСНИКИ СВІТОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ!

Управа Федерації Спілок Українських Журналістів Америки й Канади, в імені СУЖ Америки й Канади, щиро вітає делегатів на Світовому Конгресі Вільних Українців. Зокрема щиро вітає колеґ-журналістів з різних країн.

Перший СКВУ дає всім журналістам рідку нагоду стрінутися з провідними одиницями нашого життя в цілому вільному світі, з ними познайомитися і використати нагоду для професійної праці.

Світова Конференція Українських Журналістів, вперше в історії української журналістики, дає ще рідкішу нагоду спільно обміркувати проблеми української преси й професійні журналістичні проблеми та шукати відповіді на безліч важливих і невідкладних проблем.

Щиро вітаємо делегатів на першому Світовому Конгресі Вільних Українців і учасників першої Світової Конференції Українських Журналістів у Вільному Світі.

Ми маємо рідку й неповторну нагоду завітати з іншими й пізнати себе та спільними зусиллями причинитися бодай у незначній мірі для справи визволення України з московсько-комуністичного ярма.

Нью Йорк, 15 листопада 1967 р.

УПРАВА ФЕДЕРАЦІЇ
СПІЛОК УКРАЇНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ
АМЕРИКИ Й КАНАДИ

ЗМІСТ: Привіт делеґатам і учасникам СКВУ і Світової Конференції Українських Журналістів; Світова Конференція Українських Журналістів; І. Кедрин — Говорім про проблеми преси; М. В. Дольницький — Як розуміти свободу преси; О. Соколинський — Потреба бібліографії української преси у вільному світі; В. К. — Біографія української преси; Л. Шанковський — Пресо-ві видання УПА; У 50-річчя Української Національної Революції; Р. Криштальський — Микола Голубець; В. Давиденко — Карантись українські журналісти; О. Зинкевич — Питання журналістичного доросту; Федерація СУЖ Америки і Канади; Організаційні справи СУЖА; Від редакції УЖ.

Наймодерніший і найновіший готель в Нью Йорку, Н. Я., „НЬО ЙОРК ГІЛТОН“, в якому відбудеться перший Світовий Конгрес Вільних Українців. Цей готель, в серці культурного центру „Рокфеллер Сентер“, має 46 поверхів, 2.153 кімнат і апартаментів, 4 ресторани, більші й менші залі на прийняття, забави й наради.

До участі в світовій конференції українських журналістів у рамках СКВУ запрошений загал нашого громадянства

НЮ ЙОРК, Н. Я. — В рамках першого Світового Конгресу Вільних Українців (Нью Йорк, Н. Я., 12-19 листопада 1967 р.), відбудеться Світова Конференція Українських Журналістів у Вільному Світі. Конференцію спонзує Федерація Спілок Українських Журналістів Америки й Канади, що була створена на II З'їзді Українських Журналістів Америки й Канади, в Торонто, Онт. Канада, 6 листопада 1966 року.

До участі в цій першій світовій Конференції вільних українських журналістів запрошені всі журналісти українці, як теж загал нашого громадянства. Конференція відбудеться в середу, 15 листопада 1967 року, в залі Українського Інституту Америки (2 Іст, 79-та вул.). Почнеться вона о год. 6-ій вечора.

Програму першої Світової Конференції Українських Журналістів у Вільному Світі відкриє та привітає її учасників голова Федерації Спілок Українських Журналістів Америки й Канади, ред. Мстислав В. Дольницький. Після вибору Президії, будуть виголошені такі доповіді: М. СОСНОВСЬКИЙ — „Український журналіст у вільному світі“; З. ПЕЛЕНСЬКИЙ — „Перспективи української преси в Європі“; Р. РАХМАННИЙ: „Преса в УССР і 50-річчя Української Національної Революції“; І. ПЕЛЕНСЬКА: „Роля жіночої преси в українській журналістиці“ і З. СНИЛИК: „Українська преса неукраїнською мовою“.

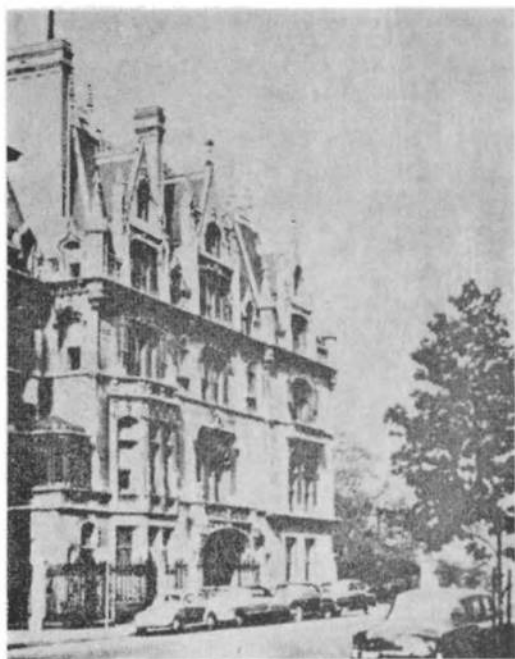
Після доповідей, з яких кожна триватиме не довше як 15 хвилин, буде обмін думками.

Останньою точкою буде схвалення Резолюцій, що будуть передані на пленум Світового Конгресу Вільних Українців.

Після цієї офіційної програми, що обрахована на дві і пів години, відбудеться Товариська Зустріч і прийняття на пошану колег-журналістів з-поза канадійсько-американського терену.

З нагоди СКВУ та Світової Конференції Українських Журналістів появиться друге число Бюлетеню „Український Журналіст“ і буде влаштована Виставка Української Преси у Вільному Світі.

День перед Конференцією, у вівторок 14 листопада ц. р., організується прогулянка до при-

Український Інститут Америки (2 Іст, 179 вул., Нью Йорк, Н. Я.), де відбудеться перша Світова Конференція Українських Журналістів у Вільному Світі, в середу, 15 листопада 1967 року. У приміщеннях УІА відбуваються, інколи, засідання Гол. Управи та імпрези СУЖА.

мішень щоденника „Нью Йорк Таймс“. Збірка охочих взяти участь в цій прогулянці, о год. 3-ій по полудні, в Авдиторії згаданого часопису (229 Вест, 43-та вул., 9 поверх).

Учасники Світової Конференції Українських Журналістів зобов'язані влатити реєстраційну оплату в сумі 3 дол.

Зголошення до участі в Конференції, Зустрічі та прийнятті, як теж у прогулянці до „Нью Йорк Таймс“-у (число обмежене) приймає д-р Р. Криштальський,

14 Peck Ave.
Newark, N. J. 07107
Tel. 201 — HU 4-5473

УКРАЇНСЬКИЙ ЖУРНАЛІСТ, ч. 2, 1967

Говорім про проблеми преси

Діставши перше число „Бюлетину СУЖА“, автор цих рядків не був захоплений. Із змісту того першого числа і його технічного оформлення не міг второпати — яка ціль такого видання, який його характер, для кого воно властиво призначене. Очевидно, призначене для членів СУЖА в першу чергу та, може, й тих, які спеціально цікавляться пресою й журналістикою. Коли ж промовляти до редакторів і співробітників та доводити ту мову до відома видавцям, то як можна не говорити в першу чергу про проблеми, під якими вгинається наша преса й кволий вільний український журналістичний світ?!

Але тут же сумнів: чи „Бюлетин“ є — або чи може стати — відповідною трибуною для формулювання й аналізування таких проблем? Чи дозволяють на це його розмір, спорадичний час появи і — сама назва „Бюлетин“? А втім, це, може, тільки другорядні подробиці, а суттю таки залишаються проблеми і необхідність десь їх порушати та розколювати сонну нашу журналістичну братію, щоб, по-перше, визнала їх існування, та, по-друге, над ними призадумалася і, як лицює відповідальним людям, доходила до потрібних висновків.

Ось на іншому місці цього „Бюлетину“ один з молодших колег заторкує найсутнішу проблему, від розв'язки якої залежить бути-не-бути нашої преси: журналістичного достоту. Коли не підійти до цієї проблеми поважно, то українська вільна преса помре природною смертю: просто не стане осіб, які так володіли б українською літературною мовою у письмі, щоб можна було видавати газету, навіть при наявності фондів. Але ж існують ще інші проблеми найактуальніші на нинішній день: чи українська преса у вільному світі має надалі зберігати той характер, що його перещепила на американський ґрунт „живцем“ із „старого краю“ і надалі нічого не вчиться від преси американської, чи такі змінити в дечому свій образ? Себто, наприклад, де Ви, дорогі друзі-журналісти, стрінете один американський чи канадський часопис, що в ньому було б стільки лайливих полеміки (полемічної лайки) на адресу окремих осіб і груп, як у часописах українських?! Або: чи наші видавці й редактори усвідомлюють, який узагалі характер має або повинен мати їхній часопис — інформаційний, чи керуючий? І як його зберіга-

ти? Або: чи, живучи у країнах клясичної демократії, що її основою є співпраця на базі компромісу й взаємної толеранції та пошанування чужої думки, чи живучи в тих країнах наша преса мусить завжди становити якийсь курйозний виїняток?! Або: чи в ділянці критики — політичної, літературної, мистецької — наша преса завжди визнаватиме тільки два підходи — або компліментарно-банальний, або лайливий, а не фахово-безпристрасний і без уваги на те, що автор-музик-співачка-батьки дитини, що виступає на музичному пописі, — образяться?! А велетенська проблема зберігання Кодексу Етиків Українського Журналіста?! А проблема професійно-заробіткового характеру, відношення між видавцями й професіоналами журналістами? А проблема моральної позиції нашого вільного журналіста в рідному громадянстві?

Проблемами вільної преси й журналістики хоч плоти гати. На превеликий жаль — наша преса їх не заторкує. Це теж своєрідний український феномен: не заторкують цих проблем журналісти, дарма що вони стосуються їхньої щоденної праці, їхнього звання, того, чим вони живуть і до чого мають найглибший сентимент. Є такі земляки, які вірять, що Світовий Конгрес Вільних Українців принесе їм полагоду всіх болячок українського життя, — що він буде лікарем на всі наші громадські недуги. Самі журналісти так не думають. І тому вони, як — при цьому національно-політичному ідеалізмі, люди думаючі здебільша тверезо, не пов'язують теж особливо великих сподівань до конференції вільних українських журналістів, задуманої у зв'язку із СКВУ. Але, може, таки цей наш СКВУ і пов'язані з ним зустрічі дадуть поштовх до заактуалізування у нас проблем преси і журналістики, що їх не може промовчати ніхто, хто не бажає нашій пресі й журналістичному станові загину.

„УКРАЇНСЬКИЙ ЖУРНАЛІСТ“

Неперіодичний Бюлетень Співки Українських Журналістів Америки, присвячений організаційним і професійним журналістичним справам. — Редакція застерігає собі право виправляти і скорочувати рукописи. — Підписані статті не конче відповідають поглядам Редакції. — РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ: М. В. Дольницький, д-р Роман Кришталський, д-р Ярослав Шав'як.

Як розуміти свободу преси?

„Термін „свобода преси” часто розуміють фальшиво... Правники, адвокати й редактори все ще не певні — і правдоподібно ніколи певними не будуть — в цілості, що ця свобода означає...” сказано в книжці "New Survey of Journalism", авторами якої є редактор д-р Джордж Факс Мотт і 12 інших співавторів. Немає тому нічого дивного, що в нас панує неясність в цій справі, коли навіть універсальний підручник стверджує, що немає ясності, як розуміти свободу преси.

Виглядає, що деякі наші читачі, дописувачі, а навіть деякі професійні журналісти думають, що свободу преси треба розуміти так, що кожний часопис мусить, або принаймше повинен, друкувати все, що дістає для публікації. Редактори доволі часто зустрічаються з закидом, що вони порушують закон чи прийнятий звичай про свободу преси, коли відкидають такий чи інший матеріал.

У нас також поширений погляд, що редактор не має права присланої статті чи допису скоротити, поправити, сконденсувати чи взагалі зредагувати. Деякі автори так і пишуть: „прошу не зміняти ні одного слова, ніжє тїєї коми”, а коли редактор скористає з свого права, на нього сипляться громи.

Свободи преси, такої яка вона є тепер, американці добилися щойно після завзятої боротьби. Що таке свобода преси, встановляє перший додаток до Конституції, який каже м. ін. що Конгрес не має права видавати законів, які обмежували б свободу преси. У чому ця свобода преси полягає? У тому, що кожний має право видавати часопис чи іншу публікацію і що нема цензури перед появою часопису, журналу чи іншого видання. І хоч в Америці нема пресових законів за європейським зразком, це ніяк не означає, що часопис може друкувати все, що забажається редакторові. До речі, у воєнний час, в хвилину небезпеки для держави чи в справах, що заторкують безпеку країни, може існувати цензура в такій чи іншій формі навіть в Америці, хоч вона інша, як в Європі чи в тоталітарних державах.

Нераз можна почути в дискусії, що ми повинні притримуватися засади „Нью Йорк Таймс”-у, який має девізу „друкувати все, що годиться до друку”. Оце слово „годиться до

друку”, в нас деякі інтерпретують, як обов'язок редактора, друкувати все, що він одержує. Якщо воно так було б, американські часописи друкували б наші статті чи листи до Редакцій, що стосуються української проблематики. Ми знаємо, як рідко і як мало американська преса пише про наші справи й як рідко містить спростування, коли якусь вістку чи статтю український читач хоче спростувати. Що з цього виходить: тільки одне — чого багато наших людей не розуміє — що за зміст і редагування часопису відповідає тільки редактор. Він містить в своєму часописі те, що йому здається гідне до опублікування, те, що на його думку годиться до друку.

Кожний редактор редагує часопис згідно з встановленою лінією свого видавництва. Редактор може, якщо він цього захоче, надрукувати критичний голос навіть проти себе чи проти свого видавця, але до того не є він зобов'язаний. У нас, тим часом, бувають часті випадки, що читачі чи дописувачі ставлять вимогу надрукувати їхні, інколи образливі для редакції чи видавця речі, бо — мовляв — в Америці панує повна свобода преси. Таке розуміння свободи преси є в основі неправильне й фальшиве.

Часопис не має права писати свідомої неправди, будь-кому шкодити чи очорнювати, але коли в ньому надруковане щось в добрій вірі, що може бути неправдиве чи фальшиве — відповідальність з редактора спадає, коли він надрукує спростування. На ширення неправди свідомо й з розумом оправдання нема й таких редакторів, що надруковують свободою слова, можна подати до суду.

Коротко кажучи, свобода преси означає що кожний може публікувати часопис і що нема попередньої цензури з боку уряду, який... йде про матеріали до друку. На всякий випадок за лінію часопису відповідає видавець, а за надрукований матеріал — редактор. Як це виглядати часопис, який матеріал має бути в ньому — рішення не читачі, чи дописувачі, але виключно редактор, а часто видавець. Свобода преси полягає в тому, щоб нею користуватися у добрій вірі і для доброї справи. І навпаки: щоб нею не зловживати на шкоду людям, громаді і народові. Зловживання свободою слова — підрізує і загіржує ту свободу.

Потреба бібліографії української преси у вільному світі

Бібліографія української преси має вже свої початки.

Слід навести працю колишнього директора Бібліотеки НТШ у Львові й Америці, Володимира Дорошенка, поміщену англійською мовою в Довіднику (Гайд) Українсько-Американських Інституцій і Професіоналістів, виданому д-ром Василем Вершем в Нью-Йорку 1955 р. (стор. 181-190), чи згадку ред. Ярослава Чижя про українську пресу в Америці, що була поміщена англійською мовою в Альманасі Українського Робітничого Союзу на 1940 р. (вийшла теж окремою відбиткою), стор. 23-24.

На окрему увагу заслуговує праця Вол. Дорошенка п. з. „Українська преса у вільному світі в роках 1961-1962” та праця ред. Б. Кравцева: „Журнали і газети в Українській РСР” — обидві поміщені в Альманасі „Свободи” на 1963 рік, стор. 53-75 та 77-84. Це коротенькі розвідки, що вимагають належного доповнення та розроблення у формі відповідного довідника, видаваного періодично з відповідними змінами й доповненнями.

У своїй коротенькій згадці п. н. „Причинки до історії української преси в Америці”, поміщеній в журналі української бібліографії „Біблос” в Нью-Йорку, ч. 12 (44) за грудень 1958 р. стор. 6-7, вказав я на довгу історичну традицію української журналістики в Америці.

Започаткував її козак-священик Агапій Гончаренко 1 березня 1868 р. виданням у Сан Франціско, Каліфорнія, газети „АЛАСКА ГЕРАЛД-СВОБОДА”. Вже є спроби перевидати її технікою факсиміле. Виходила вона переважно англійською мовою з російськими та українськими статтями.

Теж і о. Іван Волянський видав 15 серпня 1886 р. в Шенандоа, Пенсильвенія, часопис „АМЕРИКА”, яка виходила до 1889 чи 1900 року.

Одним з найдавніших часописів Америки

слід уважати газету „СВОБОДА”, орган Українського Народного Союзу, яку почав видавати 15 березня 1893 р. о. Григорій Грушка в Джерзі Ситі, Нью Джерзі. Вона виходить до сьогодні і цінна тим, що в ній є постійна хроніка нашого громадсько-культурного життя в Америці й Канаді майже за останні три чверті століття.

Така сама справа і з Канадою, де виходить ряд українських часописів, як „Канадійський Фармер” та інші, з численними матеріалами до історії української еміграції в Новому Світі та з вістками, які не побачили світу в краю через цензурні утиски, напр., звітами з політичних процесів тощо.

З нагоди першого Світового З'їзду Українських Журналістів у Вільному Світі хай мені, бібліотекареві, буде вільно вказати на деякі конечні заходи для охоплення, збереження, усистематизування, індексування та видання відповідних бібліографічних довідників української преси в історичному аспекті, а також поточних видань. Слід звернути увагу на зібрання підпільної української преси під різними окупантами, зокрема краєвих видань останньої доби.

Найкращий спосіб зберегти українську пресу включно з журналами — це мікрофільмування та зераксування. Слід розпочати ту працю теж нашим науковим інституціям, організаціям і товариствам. Впорядкування та індексування їх — це вже справа українських бібліотекарів, які незабаром при Українським Інституті Америки в Нью-Йорку заходами ТУБА створять Український Бібліографічний і Довідковий Центр (УБДЦ) і цю працю успішно розвинуть. Українські журналісти мають вказати, де й коли українські часописи та журнали виходили та де вони ульоквані у Вільному Світі, зокрема в приватних збірках. Технічно допоможуть українські бібліотекарі, а матеріально — наше жертвенне громадянство.

В. К.

Бібліографія української преси

З наступним числом „Українського Журналіста” в цій рубриці відновуватимемо не тільки окремі публікації, але й всі газетні статті і

дрібніші замітки, присвячені українській пресі і журналістиці у вільному світі.

Тому звертаємось до всіх Українських Ви-

Мстислав В. Дольницький, головний редактор щоденника „Америка” — голова Спільни Українських Журналістів Америки і голова Федерації Спільок Українських Журналістів Америки і Канади. (З архіву „Овиди”)

давництв у вільному світі з просьбою надсилати нам ті свої видання, де знаходяться згадки про українську пресу і журналістику для відмічення цих згадок в цьому відділі нашого Бюлетеню.

А тепер хочемо пригадати українським журналістам про те, що тому 37 років, отже в р. 1930, появилася книжка, яка повинна бути першою і необхідною в підручній бібліотеці кожного українського часописного робітника, очевидно тоді, як ми постараємося цей нині бібліографічний раритет перевидати будь-яким способом.

Назва цієї книжки: „Бібліографія Української Преси 1816-1916”. Її автор — Варфоломій Адріанович Ігнатієнко. Цю роботу видав Український Науково-Дослідчий Інститут Книгознавства в Державному Видавництві України в Харкові-Києві. Книжка, формату 15 x 21, має 288 сторінок.

„Робота В. А. Ігнатієнка — читаємо у вступному слові Українського Наукового Дослідчого

Інституту Книгознавства — про українську пресу дореволюційної доби це майже перша й до того глибоко ґрунтовна спроба розробити цю найскладнішу галузь бібліографії джерел — дати покажчика всіх органів періодичної преси українською мовою та іншими мовами, але змістом своєю українською, за весь передреволюційний час. Навіть не фахівцеві-бібліографові зрозуміле значіння та вага такого першого реєстру української періодики”.

Бібліографічний покажчик української преси охоплює період з 1816 до 1916 року.

В р. 1816 появилася в Харкові перший український місячник російською мовою, „Українській Вестник”.

Але за момент народження преси українською мовою Ігнатієнко бере — як пише в передмові — 1848 рік, коли в Галичині з’явився часопис „Зоря Галицька”.

„Бібліографія Української Преси” Ігнатієнка (автор помер в грудні 1943 р.) складається з двох частин, а саме: 1) „Покажчика преси, що виходила українською мовою”, та 2) „Покажчика української преси, що виходила іншими мовами”. Кожен з цих покажчиків має такі розділи: 1) список назв газет та журналів, 2) список видавців, 3) список редакторів, 4) список друкарень, де друкована преса, та 5) список міст, де виходила преса. 6) алфавітний список назв.

В основу покажчика покладено принцип етнографічно-територіальний з долученням ознаки мови.

Увесь матеріал у покажчику розподілено в хронологічному порядку за роками, а в межах року назви годано за алфавітом.

До цих с.т.в, що їх беремо з передмови автора до своєї п’єциної публікації, додамо ще, що він з вдячністю згадує допомогу Голови Бібліографічної Комісії Наукового Товариства імені Шевченка у Львові — Дорошенка Володимира, який на прохання Українського Наукового Інституту Книгознавства р. 1926 взяв на себе перевірку цієї праці в першій редакції за львівськими матеріалами.

„Бібліографія Української Преси 1816-1916” Ігнатієнка мусить бути покладена в основу дальшої розробки бібліографії української вільної преси.

Пресові видання УПА

Пресові видання УПА треба відрізнити від пресових видань УГВР та ОУН, що разом творили підпільну пресу в Україні. Підпільна преса цих формацій українського визвольно-революційного руху появлялася так за гітлерівської, як теж і за советської окупації, в різних формах (друком, на циклостилї, на гектографі, відбитками з дереворізів, а то й перелисовані, на машинках, ручно), у різних околицях терену діяння УПА та в різних роках. У закордонних архівах переховуються видання також з 1953 року. У пізніших роках, оці видання перейшли в різні форми *захальної літератури*.

Найстаршим пресовим виданням УПА був журнал ВІЛЬНА УКРАЇНА. Був це ідеологічно-політичний місячник, видання Політичного відділу ГК УПА. Перше число цього журналу появилося в лютому 1943 року, друком, формату 18 x 27.5 см на 24 і більше сторінках. До кожного числа додавалася брошулка на актуальні теми на 4 сторінки. В 1943 році появилося 11 чисел цього журналу, тиражу 10.000 примірників. Про появу журналу в 1944 і дальших роках, за кордоном, невідомо.

Політичний відділ ГК УПА видавав теж журнал ДО ЗБРОЇ. Перше число цього журналу появилося в липні 1943 року. Тематика його була військова (польова інженерія й фортифікація, картографія, протитанкова оборона тощо), але в ньому теж вміщали історичні матеріяли (напр. Бій під Конотопом), а теж літературні (напр. передрук „Синів” В. Стефаніка). Загалом, в 1943 році, появилося 6 чисел цього журналу, формату 17.5 x 27.5 см. на 12 сторінках, тиражу 3-4.000 кожне число. На еміграції продовжувано видавання журналу ДО ЗБРОЇ до 1955 року.

З інших видань УПА в роки гітлерівської окупації слід назвати двотижневик НАШ ФРОНТ, що його видавала група УПА „Пімста Полісся”. Кожне число появлялося друком, формату 18 x 27.5 см., на 4 сторінках з додатком „Новинки” на 2 сторінках. Тираж газетки був 700-1.000 примірників, при чому в 1943 році появилося її 12 чисел.

Видання: ВІСТІ З ФРОНТУ УПА, (друком, на 4 сторінках, формату 13.75 x 21 см.) появлялося до 1949 року. Останнє, відоме за кордоном, число газети (ч. 18/31) надруковано в червні 1949 року.

У роки советської окупації видавалися такі пресові видання УПА: 1. Журнал ПОВСТАНЕЦЬ,

друком, формату 16 x 23 см., на 24 сторінках, перше число якого появилося останнього кварталу 1944 року, а останнє за кордоном відоме, подвійне число (8-9) восени 1946 року. Журнал містив політичні, військові та літературні матеріяли. Тираж 5.000.

2. Журнал УКРАЇНСЬКИЙ ПЕРЕЦЬ, друком, формату 16 x 22 см., на 12 сторінках, перше число якого появилося останнього кварталу 1944 року, а останнє, за кордоном відоме число (7) в 1947 році. Журнал мав кольорову обгортку і містив гумористичні та літературні матеріяли. Тираж 1.000.

Оба ці журнали, як теж журнали ОУН: ІДЕЯ І ЧИН та ЗА УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ видавалися в добре засобленій підпільній друкарні, що мала кличку „Прага”. Ця друкарня поміщалася в горі, а доступ до неї був з ріки. Большевики викрили її положення, звиваючи радарних установок для цієї мети. Пресові видання, надруковані в цій друкарні мали багаті ілюстрації, яких, звичайно, в пізніших виданнях не було, якщо не рахувати ручних ілюстрацій у літературному журналі ЧОРНИЙ ЛІС, що появлявся до 1950 року (останнє відоме число за травень 1950).

Теренові клітини УПА видавали свої журнали, переважно на циклостилї або гектографі. До речі, було загальне доручення, помножувати підпільну пресу „власними засобами” і, тому, крім друкованих видань зустрічаються ідентичні циклостилеві чи гектографічні, а то й ручно перепишувані. Те саме відносилось до теренових видань, з яких найважливіші були: СТРІЛЕЦЬКІ ВІСТІ (до 1946 р.) і ЛІТОПИС УПА (від 1947 р. видання ВО УПА „Буг”), ЛИСОНЯ, вид. ВО УПА „Лисоня”), ШЛЯХ ДО ПЕРЕМОГИ (вид. ВО УПА „Говерля”), МАКІВКА (вид. ВО УПА „Маківка”) і ЛІСОВИК (вид. ВО УПА „Сян”). Для молоді Пресове бюро ГК УПА видавало журнал ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ з цінними історичними та літературними матеріялами (напр. передруки творів авторів репресованих у СССР), який появлявся до 1953 року.

Численні інформативні газетки чи бюлетені (ІНФОРМАТОР, ІНФОРМАТИВНІ ВІСТІ, РАДІЄВІ ВІСТІ, ЩОДЕННІ ВІСТІ і т. п. появлялися на всьому терені діяння УПА поруч ідентичних видань ОУН. У виданнях цих подавано, головню, вісті, передавані закордонними радіостанціями. В циклостилевому ІНФОРМАТОРІ були теж статті на політичні теми.

У 50-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

Редакція „Українського Журналіста“ бажала подати в цьому числі короткий огляд української преси 50 років тому, цебто коли на землях України проходила національна революція по розвалі царату. Виявилось, що кількох Вш. Авторів, до яких звернулася Редакція, вважали, що за короткий час не можна дати повного огляду української преси в Україні 50 років тому. На цю тему будуть статті в наступних числах „УЖ“. Тут друкуємо тільки текст листа, що його ми одержали від одного із сучасників, очевидців та співбудівничих українського державного життя пів століття тому, п. В. Кедровського. Цей лист звучить так:

„Ви поставили мені велике завдання, яке я не в стані виконати ізза браку матеріялів і часу. Можу лише зазначити, що в 1917 р. українська преса на Великій Україні досягнула широких розмірів. Крім Києва, Харкова, Одеси та майже всіх повітових міст, виходили газети, вісті й журнали тижкож і в деяких більших місцевостях, поза повітовими містами й годі їх всі назвати без відповідного матеріялу, який розсипаний в різних друкованих виданнях і не зібраний разом в якусь друкованому органі.

Можу лише назвати київські газети й журнали, що виходили в 1917 році до большевицької окупації:

1. Щоденник „НАРОДНЯ ВОЛЯ“ — орган Центрального Комітету Української Партії Соціалістів Революціонерів та „Селянської Спільки“. Він був редактований колегією, а першим відповідальним редактором був Микола Ковалевський, останнім Ісак Пугач, якого большевики розстріляли в редакції в час захоплення Києва Муравйовим.

2. „РОБІТНИЧА ГАЗЕТА“ — орган Української Соціал-Демократичної Робітничої Партії. Ця газета також була редактована Колегією, в якій найбільш активну участь брали В. Винниченко і М. Порш.

3. „НОВА РАДА“ орган Партії Соціалістів-Федералістів. Редагований колегією на чолі з С. Єфремовим та А. Ніковським.

4. „БОРОТЬБА“ — орган лівого крила Партії Українських Соціалістів-Революціонерів (тижневик). Редагувала колегія при участі В. Сланського, О. Шумського, Г. Михайліченка та інших.

Поза тим короткий час виходило кілька дрібних тижневих органів: „САМОСТІЙНИК“ — орган Партії Соціалістів Самостійників. Редагувала колегія. Так само виходив короткий час тижневик „ФЕДЕРАЛІСТ“ — видавцем і редактором був ре-емігрант з Америки І. Маєвський.

Борис Мартос, колишній голова Ради Міністрів Директорії УНР, живе тепер в ЗДА. (З архіву „Обвид“).

Виходив тижневик: „ВІСТНИК УКРАЇНСЬКОГО ВІЙСЬКОВОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ“, редактований колегією Комітету, а також тижневик „ВІСТНИК ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРІАТУ У.Н.Р.“.

Тут я подав лише ту пресу, з якою в 1917 році мені довелося мати безпосередній контакт. Так само майже кожна українська громада фронтова, армійська, корпусна й навіть дивізійна видавала свій друкований орган.

Досить докладні, хоч і не вичерпуючі відомості про українську пресу Ви можете знайти в „Історії України 1917-1923“, том І-й, „Доба Центральної Ради“ проф. Д. Дорошенка на сторінках 401-403. Він зазначає, що в 1917 році на Придніпрянській Україні виходило 63 періодичних видань. Він їх перераховує.

Доцент д-р Симон Наріжний подає загальне число українських періодичних видань 106 в 1917 році. Ці відомості Наріжного видрукувані на циклостил в виданні Українського Технічно-Господарського Інституту в Регенсбурзі та в Берхтесгадені, в 1947 році. („Українська Культура“. Лекції під редакцією проф. Д. Антоновича).

Микола Голубець

(У 25-річчя з дня смерті — 1942-1967)

„Відійшов знову один з тих діячів, які не думають, що поза ними світа Божого нема, та проте відійшовши — залишають по собі пустку...” такими словами закінчив Іван Кедрин свої спомини про Миколу Голубця. (Краківські Вісті ч. 109, травень 1942).

Втрата тої міри заслуженого творця національних цінностей та будівничого нашого збірного життя — як Микола Голубець, дійсно оставила по собі пустку. І хоч життя не знає затримки, приходять нові й нові постаті, нові працівники, нові будівничі, може й часами кращі, то однак впродовж років після смерті Миколи Голубця ніщо не вказує на те, що пустку цю заповнено. Бракує того, чим „гривив” М. Голубець, бракує гарячої любови, бракує серця та душі, тих всіх елементів притаманних М. Голубцеві. Від усіх праць Голубця, а їх доволі багато (понад 80 з ділянки літератури, історії, мемуаристики, історії мистецтва, та 1500 статтей і заміток на різні інші теми), пробивається любов до свого народу, до України і тій любові залишився він вірним до останнього свого віддиху.

Як львівська дитина (народжений у Львові, 15 грудня 1891 року) знав і розумів львівське життя, відчував його пульс, ставився з великим пієтизмом до його старини, вигребував з архівних сухих матеріялів героїчні моменти нашої минувшини, шукав постійно за різними матеріялами, щоб показати так своїм, як і чужим, велику скалю культурних надбань нашого народу, при чому аж надто добре розумів значення пропагандивних матеріялів та видань, тому й постійно, як зерно під жорновим каменем, був в русі, не знаючи, що то відпочинок, словом не мав ніколи часу.

Писав живо й цікаво, усе вмів подати у легкій, приступній формі, підходячи завжди до теми з погляду національної й громадської користі, та великої любови до всього, що українське; радів радощами і болів болями рідного народу — й у цьому також по нім пустка, якої не

заповнено на ділі, хоч на словах заповнюється дуже багато.

Микола Голубець — в першу чергу великий журналіст і то в найкращому розумінні. Своєю високою, непересічною культурою і інтелігенцією та великою добродушністю з'єднував собі приятелів, та загальну пошану й любов. Миколу Голубця любили всі, з ким співпрацював, будучи вже з природи найбільше товариською людиною, готовою до кожної справи, чи праці. Працював доволі довго у „Ділі”, був співредактором тижневика „Неділя”, головним редактором щоденника „Час”, опісля й редагував якийсь час щоденник „Новий Час”, реагуючи на всі прояви національного життя живо й цікаво, маючи незвичайну легкість пера у схоплюванні подій щоденного життя.

Найбільшою його „слабістю” поза літературою — було мистецтво. Мистець Петро Мегик, згадуючи про праці Миколи Голубця, признається, що... „не маючи змоги користати з його (Голубця) широкоохоплюючого синтетичного знання українського мистецтва, йому завдячую орієнтацію в історії рідного мистецтва, бо його твори дали мені загальну підставу до цього”. (Краківські Вісті, травень 1942).

Справжнього навітлення многогранної праці Миколи Голубця не маємо, до чого причинилася світова завірюха та окупація рідних земель червоним окупантом.

Буваючи у скромному мешканні у Львові при вул. Курковій — відвідуючи швагра Миколи Голубця — симпатичного „Піпця” Бачинського, ми, тодішні студенти тайного Українського Університету, з приємністю й великою увагою слухали не раз пісень великої любови до свого народу і його минувшини, яку може й несвідомо захиплював у наших серцях Микола Голубець.

Хай ці рядки будуть маленькою квіткою на Його могилу на Личаківському цвинтарі, в 25-річчя з дня смерті.

Нараються українські журналісти

— Напишіть щонебудь про з'їзд советських журналістів у Києві, — звернувся до мене редактор бюлетеню, ще зовсім молодого органу Спілки Журналістів Північної Америки.

— З'їзд советських журналістів? — здивувався я. — Що ж нового можна сказати про той з'їзд, що фактично був не з'їздом, а інструктивною нарадою, і не журналістів, а авангардних режимних пропагандистів. Зрештою, про нього вже писали багато в нашій еміграційній пресі, і шкода місця в цьому бюлетені.

При цій нагоді пригадав я собі перший з'їзд українських журналістів-емігрантів на Союзівці і свою неfortunну пропозицію укласти „Звернення” до ніби колег по перу в Україні. З'їзд ту пропозицію прийняв.

На Другому З'їзді в Торонто я своєї пропозиції зрікся, мотивуючи тим, що нема чого переконувати пропагандистів, щоб перестали ними бути і почали писати правду. Але „Звернення” було вже готове.

Мене вибрали до комісії, яка мала те злощасне „Звернення” зредагувати. І на тій комісії, по довгих і часом гарячих дискусіях, названо „Звернення” на „Становище”. Тим самим воно, на мою думку, осягнуло правильне значення. Отже, все було в порядку.

Цими днями прочитав я в одній з українських газет нелегальним шляхом переданий за кордон лист до київського сатиричного журналу „Перець”. Цей лист написано в обороні цьованого в тому журналі літературними чекістами молодого і талановитого літературознавця М. Дзюби. А підписали його журналісти В. Скочок, В. Чорновола і Л. Шереметьєва.

А ще пізніше я прочитав у нашій пресі вістку про арештування В. Чорновола за його безоглядний відважний лист до секретаря ЦК КПУ Шелеста в обороні засуджених у Москві на смерть української мови і культури.

Тут, очевидно, годі в стислому викладі переповісти ці два листи — ці два документи, що кружляють тепер на рідних землях і що в майбутній Україні напевно займуть в музеях почесне місце побіч з документами історичного значення. Іх кожний політичний емігрант, а передусім журналіст мусить прочитати уважно не раз і не два. Бо в них — повний образ сучасного стану нашої нищеної московськими шовініс-

тами культури. В них — голос нового українського покоління, яке вимагає для себе і свого народу справедливості і рівності з народами російським, польським, чеським. В них — глибока ненависть до неволі і насильства, протест проти національного пониження, любов до свого народу і своєї країни. В них говорять чесні українські журналісти, для яких перо є єдиною зброєю в боротьбі за правду.

Отже, не всі журналісти, які належать до професійної, керованої вірними прислужниками Москви організації, є пропагандистами. І на з'їзді журналістів у Києві, про який я мав би написати, мабуть, немало було таких, які в країні поліційного терору, в подвійно гнобленій Україні мріють про повернення гідності званню українського журналіста.

Відомо, що в советських концтаборах, що їх називають тепер „поправно-виховними таборами” і „таборами суворого режиму”, поневіряються десятки молодих українських науковців, поетів, письменників, педагогів — за оборону зневажуваних московськими варварами прав українського народу. Поміж ними ув'язненими караються і українські журналісти.

СТАТИ В ОБОРОНІ В. ЧОРНОВОЛА

(Озич) — Паризьке „Українське слово”, а згодом „Пролог”, „Міжнародна Амністія” в Лондоні й „Ди Вашингтон Повст” (від 8 жовтня 1967 р.) принесли вістку про арешт органами КГБ, українського журналіста, кореспондента Київського радіо й телевізії, літературного критика, співробітника Академії Наук України й члена Спілки Журналістів України — В'ячеслава Чорновола.

Після погрому молодих українських культурних діячів в Україні в 1965-1966 р. — це перший випадок, коли наш колега по професії, український журналіст, став заарештований тільки за те, що протягом довгого вже часу боронив прав українського народу та відмовився давати свідчення проти своїх товаришів на тайних судах в Києві і Львові.

Випадок цей накладає обов'язок на кожного з нас, українських журналістів, на кожний український часопис і журнал, стати в обороні В. Чорновола та всіма нам доступними засобами домагатися його звільнення.

Дивно виглядає, що коли „Міжнародна Амністія” (цілком чужиницька організація) досліджує його справу та домагається його звільнення — багато еміграційних часописів не відмітили самого факту його арешту навіть після підтвердження цього чужиницькою пресою.

Обов'язком кожного з нас, зокрема учасників Першої Світової Конференції Українських Журналістів, стати в обороні В. Чорновола, прийняти в його справі окрему резолюцію, вислати петиції до Об'єднаних Націй, Міжнародного Трибуналу та до різних міжнародних чинників.

Питання журналістичного доросту

Питанням журналістичного доросту у нас тепер майже ніхто не займався. Були згадки при тих чи інших нагодах, чи в дуже незначних випадках на сторінках преси.

І дивно робиться, що коли коло сто українських періодичних часописів і журналів редагують і до них дописують на яких 75% особи, які вже перейшли 60 років життя, то майже ніхто не застановляється над тим, як, наприклад, за десять чи двадцять років, буде виглядати на чужині українське друковане слово? Хто буде видавати ці часописи? Хто буде їх редагувати й до них дописувати?

Напередодні Світової Конференції Українських Журналістів, мені хотілося б висунути хоч кілька принципових думок в цьому напрямку, які може заставлять всіх нас застановитися над цим питанням.

1. Чи буде у нас журналістичний доріст?

На самому початку нам треба б визначити основне й принципове питання: якою має бути надалі наша преса? Чи вона має, в більшості випадків, залишитися і надаліш нестерпимою, чи вже час, щоб наш журналістичний світ дечого навчився у своїх західних колег і міг розрізнити, що таке факт, а що опінія, що таке репортаж і що допис, що таке мистецька й літературна критика, що таке подавання вістки, що таке дискусійна, а що полемічна стаття, і що таке „лінія” даного видання, який загальний рівень і „тон” нашої преси...

На мою думку, основною причиною, що наша преса в загальному має дуже мало молодих читачів і ще менше молодих дописувачів і кореспондентів, які могли б себе там віднаходити і навіть робити в українській пресі своєрідну журналістичну кар'єру — є помішання журналістичних понять, рівень і „тон” нашої преси.

Сьогоднішня творча молодь на чужині, з нахилом до журналістики, прямо не розуміє української преси, українських дискусійних і полемічних статей та в основному дописів. Ця молодь прямо не може збагнути, про що в українській пресі йдеться. Читаючи чужинську пресу, вона в ній не знаходить взаєм-

них обвинувачень, журналістичної нетерпимости, які у нас є такими типічно традиційними й абсолютно незмінними. В загальному рівень дискусії в нашій сучасній пресі є такий самий, якщо не нижчий, як це було ще в передреволюційних роках. Отже тут нічого дивного, що така преса, з таким настановленням, не знаходить серед молоді ані читача, ані дописувача, який би на появу кожного нового числа нетерпеливо чекав і з цікавістю його читав.

З підвищеного впливає моя перша гіпотеза:

Якщо рівень, „тон” і характер частини української еміграційної преси буде відповідати теперішнім журналістичним вимогам і сучасному розумінню періодичного друкованого слова, тоді у нас буде залевнений журналістичний доріст.

2. Звідки має прийти наш журналістичний доріст?

Коли поглянути на наші молодечо-студентські видання, то такі треба ствердити, що у нас є задовільна кількість молодого журналістичного доросту. Ми маємо ряд журналів („Смолоскип”, „Юнак”, „Молода Україна”, „Крилаті”, „Горизонти”, „Франко-український бюлетень”) і студентських та молодечих сторінок при різних часописах (сторінки СУСТА, „Зарева”, ТУСМ-у, Пласту, СУМА, ОДУМ-у), які гуртують кругом себе поважне число молодих і початкуючих журналістів. Отже проблема, не так в тому, чи той доріст є, чи його немає, а скоріше, в тому, чи той доріст згодом включиться в українську пресу й при ній залишиться. Це, на мою думку, для нас тепер найважливіша проблема. Може статись так, що в молодечих і студентських журналах і сторінках, молодий журналіст віднаїде себе, знаїде зацікавлення і буде мати бажання в котромусь українському органі постійно чи доривочно працювати. Але згодом, зустрінувшись зі звичайною дійсністю української преси, він від своїх журналістичних зацікавлень відійде і буде втрачений назавжди.

З цього впливає моя друга гіпотеза:

У нас є численний журналістичний доріст, який зможе перебрати на себе в майбутньому втримання українських пресових органів. Чи він це зробить, чи ні, майже цілковито залежить від наших теперішніх журналістів, їхнього писання й рівня нашої преси.

3. Як готувати журналістичний доріст?

На мою думку, ми повинні готувати в першу чергу, не універсального журналіста, а спеціалізованого.

Старше покоління наших журналістів, є в своїй подавляючій більшості універсальне. Це значить, що журналіст старшої генерації, не лише може, але й пише про все: про світові події, політичні проблеми, українські партійні справи, він пише дописи (не звідомлення) про імпрези, він висококваліфікований літературний і мистецький критик, він компетентний експерт підсоветських справ і сучасної дійсності в Україні.

В противагу до цього, я був би за тим, щоби молодих журналістів готувати на журналістів спеціальних ділянок. Правда, це в нашій еміграційній дійсності було б люксом, але на мою думку, буде для нас багато краще мати меншу кількість добрих репортерів, добрих знавців тієї чи іншої ділянки, ніж багато універсальних журналістів, писання яких будуть завжди посередні й маловартісні.

Щоб реалізувати підготову молодих журналістів такого рівня і таких кваліфікацій, почерез влаштування періодичних курсів і семінарів, треба щоби цим займалися ті особи, які мають на це повні кваліфікації, які здобули авторитет об'єктивності в нашій пресі і які можуть служити цьому доростові не лише своїм знанням, але й прикладом.

З цього випливає моя третя гіпотеза:

Журналістичний доріст повинен бути спеціалізований за окремими ділянками, а його повинні до цього підготовляти не лише чужі журналістичні школи, але й наші висококваліфіковані журналісти. Важливу, при цьому роллю, має відіграти не лише знання, але й приклад.

4. Чого хоче журналістичний доріст?

На підставі багатьох розмов з творчим

журналістичним доростом і навіть на підставі почутого на останній конференції СУСТА, присвяченій інформаційно-пресовим справам в Клівленді, можна висловити багато думок, які нуртують серед цієї молоді.

Молодь не може зрозуміти, як вільна преса, може бути обмежена ряжцями різного характеру. Тому вона хотіла б бачити, щоб українська еміграційна преса вирвалася з обрамлення різних „ліній”, різних партійних чи професійних „настанов”. Не може бути двох слів, що з преси в „ряжцях” не може промовляти вільне слово, вільної людини. Таке слово в ніякому разі не може бути заступлене догмами й директивами. У нас так водиться, що коли на сторінки преси попадає якась відмінна думка, то їй зразу надається ярлик „дискусійної статті” (всі статті у вільній пресі повинні бути дискусійні) або в гіршому випадку „листа до редакції” (я не є проти листів до редакції, але у нас дуже часто деякі редактори перемінують цілі статті в такі „листи”). А взагалі недопускаємим є, проти чого вже від довгих років вступає журналістична молодь, щоби окремі статті були кореговані на влодобу окремих редакторів (я не хочу вживати тут слова „цензурані”). Може бути справлена в даній статті мова, чи навіть у надзвичайних випадках стиль, але міняти думки чи відкидати статтю початкуючого журналіста тільки тому, що його думки не подобалися редакторіві, чи тому, що вони є проти якоїсь „лінії” — ніяк не допомагає в зацікавленню творчої молоді українською пресою, а навпаки така преса її відпихає і вона (ця преса) в такому випадку не може претендувати на об'єктивність і загально-українськість. На мою думку, стаття може бути відкинена лише тоді, (тут я не говорю про спеціалізовану пресу) коли вона не написана на відповідному культурному рівні і коли б в ній заперечувалось ціль наших національних самостійницько-визвольних змагань.

На закінчення мій висновок:

Нехай українська вільна преса (якщо вона такою хоче бути) дасть змогу творчій молоді, молодим і початкуючим журналістам, висловити свої думки широко й відкрито, нехай вона не обмежує їх окремими „ряжцями”, тоді й та молодь буде мати респект до такої преси й свою творчу працю буде пов'язувати з нею.

Федерація СУЖ Америки і Канади

Спілки Українських Журналістів Америки й Канади є організаціями, що об'єднують фізичних членів. Точка II Статуту обох Спілок звучить однаково: „Метою Спілки є об'єднувати українських журналістів і публіцистів... репрезентувати їх назовні, боронити їхніх професійних і моральних інтересів та морально й матеріально допомагати своїм членам“. Членами обох Спілок є українські журналісти різних політичних переконань, вони не репрезентують, ані своїх часописів, ані видавництва і об'єднуються в цій організації з чисто професійних мотивів. Тому, що характер обох Спілок ідентичний, їхні цілі однакові й статутні майже однаковні — зродилася була дум-

ка створити Федерацію обох Спілок. Коли додати до того, що умовини журналістичної праці, пресові закони та клімат вільної преси також майже однакові, була ще ця додаткова причина, чому ідея створення Федерації остаточно здійснено на II З'їзді Українських Журналістів Америки й Канади, в Торонті, Онт., Канада, 6 листопада 1966 року.

Після того, як СУЖ Канади й СУЖ Америки, на засіданнях своїх Гол. Управ, ратифікував створення Федерації, Управа Федерації почала діяти з 1 вересня 1967 року. Управа, в повному складі, відбула своє перше засідання в Бофало, Н. Я., накресливши на ньому програму.

Управа Федерації Спілок Українських Журналістів. Зліва: Мстислав В. Дольницький — голова, Василь Софронів-Левинський — заст. голова, д-р Роман Кристальський — секретар, Іван Вараниця і д-р Роман Голіят — члени. Управа Федерації відбула своє перше пленарне засідання 10 вересня 1967 року, в Бофало, Н. Я., в мотелі „Трейбл Ладж“ і на ньому накреслила програму першої Світової Конференції Українських Журналістів. Цю Конференцію спонсорує Федерація.

Світової Конференції Вільних Українців в рамках Світового Конгресу Вільних Українців. Були обмірковані також інші справи.

Свою діяльність Управа Федерації базує на статуті, якого текст звучить так:

СТАТУТ

Федерація Спілок Українських Журналістів Америки і Канади, схвалений членами СУЖ Америки і Канади під час II З'їзду Українських Журналістів Америки в Канаді в листопаді 1966, в Торонто, Онт., Канада.

Назва Федерації:

ФЕДЕРАЦІЯ СПІЛОК УКРАЇНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ АМЕРИКИ І КАНАДИ.

Мета Федерації:

а) Репрезентувати Спілки назовні в справах, що узгоджені Управами обидвох Спілок.

б) Координувати дії Спілок у важливих і спільних справах.

в) Дбати про дружню співпрацю українських журналістів Америки й Канади.

Підстави Федерації:

Статутти обох Спілок Америки й Канади.

Управа Федерації:

Управа Федерації складається з Голови й чотирьох членів, а саме: Голови і двох членів одної Спілки і двох членів від іншої Управи Спілки.

У першій каденсії існування Федерації — Управу Федерації очолює Голова і два члени СУЖАмерици і два члени СУЖКанади.

У черговій каденсії Управу Федерації очолює, у подібному до наведеного порядку, Управа СУЖКанади.

Час тривання каденсії:

ДВА РОКИ.

Ухвали Управи Федерації:

Федерація схвалює свої рішення більшістю бодай чотирьох членів Управи. Рішення Управи Федерації затверджують Управи обидвох Спілок.

Діяльність Федерації означає Правильник Федерації узгоджений Управами обох Спілок.

Як показує цей Статут, Федерація в нічому не порушує незалежності й самостійності обох Спілок і всі ухвали Управи Федерації вимагають олобрення Гол. Управи обох Спілок. Федерація має право виступати назовні тільки в узгоджених справах і координувати діяльність обох Спілок. Управа Федерації не має змоги накідати будь-чого одній чи другій Спілці, а її члени неспроможні схвалювати будь-яких постанов шляхом майоризації. Федерація — чи радше конфедерація — є добровільна, і вона існуватиме так довго, як довго між обома Спілками існуватимуть дружні, товариські й добросусідські взаємини.

Федерація шойно почала діяти. Життя виявить, чи вона буде здатна до виконання своїх завдань і вже тепер можна ствердити, що Статут вимагає уточнення і що потрібний Правильник для практичної роботи.

З вдячності українським журналістам, з якими незоривно пов'язана вже 28 років моя видавнича діяльність, наше видавництво і друкарня з найбільшою радістю приймають скромну участь при появі цього видання УКРАЇНСЬКОГО ЖУРНАЛІСТА. Наша довголітня спільна мандрівка по чужині (Краків, Інсбрук, Буенос-Айрес, Торонто, Чикаго) приводить нас разом на Першу Світову Конференцію Українських Журналістів в рамках Першого Світового Конгресу Вільних Українців. Від співробітників нашого видавництва, книгарні й друкарні передаю всім друзям українським журналістам найсердечніші побажання з нагоди нашій Світовій Конференції, а це видання УКРАЇНСЬКОГО ЖУРНАЛІСТА нехай буде милою згадкою про нашу співпрацю та признання.

Микола Денисюк

Український Народний Дім в Нью Йорку, центр українського життя в найбільшому місті Америки. В цьому будинку в минулому відбувалися загальні збори та часто засідання Гол. Управи СУЖА.

ПОДЯКА РЕДАКЦІ

Почуваємося до милого обов'язку найсердечніше подякувати видавцеві й редакторів п. Миколі Денисюкові, членові СУЖА, без якого це друге число „Українського Журналіста“ не могло б повинитися в теперішню хвилину. Колега Денисюк не тільки перебрав на себе всі кошти, зв'язані з виданням 2-го числа „Українського Журналіста“, але й виконав у своїй друкарні в Шیکاго, Ілл. всю технічну роботу в дуже короткому часі, чим забезпечив появу цього числа „УЖ“ перед початком Світового Конгресу Вільних Українців і нашій Світовій Конференції Українських Журналістів. Зокрема щиро дякуємо йому за виконання останньої фази редакторської роботи (коректа, лонка тощо), чого Редакція — з огляду на віддалі і нестачу часу — виконати впрору не змогла б.

Щире спасибі. колега Денисюк!

РЕДАКЦІЯ БЮЛЕТЕНО СУЖА
„УКРАЇНСЬКИЙ ЖУРНАЛІСТ“

Організаційні справи СУЖА

ДРУГЕ ЧИСЛО. Друге число „Українського Журналіста“ появляється в історичний час, коли в Нью Йорку відбувається Світовий Конгрес Вільних Українців і напередодні Світової Конференції Українських Журналістів у Вільному Світі. Це число друкуване завдяки безітересовній допомозі і коштами видавця і редактора журналу „Овід“ ред. Миколи Денісюка, за що Гол. Управа СУЖА складає колезі Денісюкові, членові СУЖА, найсердечнішу подяку.

ВІДГУК НА ПЕРШЕ ЧИСЛО. — Поява першого числа Бюлетеню „Український Журналіст“, хоч це число було недосконале, викликала серед загалу членства СУЖА майже одностайне признание. Деякі писали, що поява цього Бюлетеню припізналася на 15 років, інші давали поради й вказівки, а треті бажали якнайкращого розвитку Бюлетеневі, існування якого всі наші члени визнали необхідним. Частина членів відгукнулася і прислала датки на Пресовий Фонд „УЖ“.

ТРЕТЄ ЧИСЛО. — Перше й друге число „Українського Журналіста“ появилосся завдяки меценатам, які повністю покрили кошти друку. Третє число появляється тоді, коли знайдеться ще один меценат, або коли Пресовий Фонд поважно збільшиться.

ЛИСТ З ЮГОСЛАВІЇ. — Дня 1-го листопада ц. р. з Бана Лука, Югославія, наспів лист датований 28 жовтня 1967 року, до якого була долучена поштівка з підписами 10 осіб. У присланому читаємо: „До Хв. Управи СУЖА. Як раз тоді, коли виїжджали до своїх домів підписані на залученій картці, прийшов Бюлетень СУЖА ч. 1. Усі оглядали й перечитали... З нагоди приятельської зустрічі українців з чотирьох країн Європи... пересилаємо наш широкосердечний привіт усім українським журналістам за океаном і бажємо їм усе добре. Ми згодні з Вашим Кодексом Етики!“...

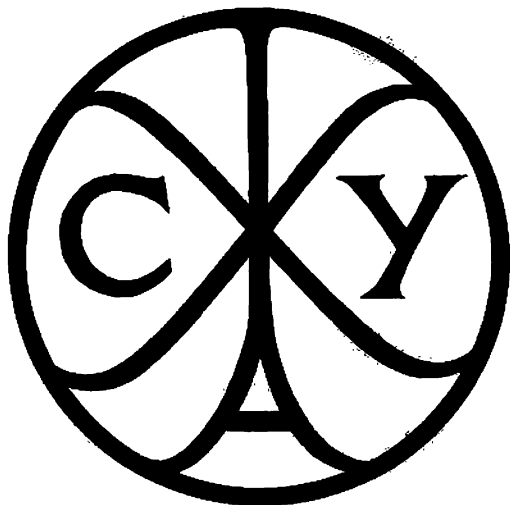
ДИСЦИПЛІНАРНА КОМІСІЯ. — Згідно з ухвалою Заг. Зборів, Гол. Управа СУЖА поклікала до життя Дисциплінарну Комісію, завданням якої буде слідкувати та розглядати випадки порушення постанов Кодексу Етики Українського Журналіста. Комісію очолює почесний голова СУЖА ред. Роман Купчинський, а його членами стали колеги Михайло Островерха та Володимир Баратура.

ДЕЛЕГАТИ СУЖА НА СКВУ. — До дня 31 жовтня 1967, як делегати СУЖА на Світовий Конгрес Вільних Українців зголосилися: Мстислав В. Дольницький, Іван Кедрин-Рудницький, д-р Роман Кришталський, д-р Роман Голіат, д-р Ярослав Шняв'як, Степан Женещкий, Микола Денісюк.

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ СУЖА. — Востаннє члени Гол. Управи СУЖА репрезентували нашу Організацію на таких імпрезах: Врочестісті у 25-річчя УПА у Вашингтоні. Д.К., Філадельфії, Па., Нью Йорку, Н. Й., Конференції Професійних Організацій, на Нараді в справах СКВУ в Нью Йорку, на бенкеті з нагоди 15-річчя Образотворчого Осередку у Філадельфії, Па., на Ювілейному Бенкеті з нагоди 50-річчя Української Національної Революції в Нью Йорку. Крім того члени СУЖА активно працювали в Організаційній Комісії СКВУ, а голова СУЖА очолював Пресово-Інформаційну Підкомісію СКВУ.

ВІДГУК У ПРЕСІ. — Новинку про останнє засідання Гол.

УКРАЇНСЬКИЙ ЖУРНАЛІСТ, ч. 2, 1967

На засіданні Головної Управи СУЖА, в п'ятницю, 6 жовтня 1967 року, апробовано проєкт емблеми СУЖА, що її виготовив мистець Янів Гінздовський. Ця емблема в майбутньому буде прикрашувати фірмові листки СУЖА і служитиме, як відзнака для наших членів.

Управі СУЖА і повідомлення про появу першого числа Бюлетеню „Український Журналіст“ помістили майже всі наші часописи, в майже всіх вільних країнах.

ПЛАН ПРАЦІ. — Гол. Управа СУЖА випрацювала широкий план праці, що буде здійснюватися послідовно після СКВУ. Відбудуться спеціальні вечори присвячені різним видавчим посталям та подіям, як теж будуть влаштовані Вечори з участю членів Редакцій поодиноких наших періодичних видань. Запланована також вечора-зустріч з чужинними журналістами.

ПРОГУЛКА ДО „НЬО ЙОРК ТАЙМС“-У. — Управа СУЖА плянувала прогулку своїх членів і зацікавлених осіб до В-ва „Нью Йорк Таймс“, в день, коли відбудеться Світова Конференція Українських Журналістів. З огляду на те, що цього дня устаткування „Нью Йорк Таймс“-у показують шкільним дітям, ця прогулька буде влаштована у вівторок, 14 листопада 1967 року, в гол. 3-ій по пол. Збірка в Авдиторії згаданого часопису, на 9-ому поверсі (229 Вест, 43-тя вул.).

СПРАВА ВКЛАДОК. — Кінчається рік і деякі наші члени ще не вив'язалися зі свого обов'язку влатити вкладку. Просимо не відкладати, бо від фінансів залежить у значній мірі, поширення діяльності СУЖА.

ПОДЯКА АВТОРАМ. — Усім авторам, що прислали матеріали для 2-го числа Бюлетеню „Український Журналіст“, Редакційна Колегія „УЖ“ складає найсердечнішу подяку.

Учасники Першого З'їзду Українських Журналістів Америки і Канади, що відбувся на Союзівці 1965 р. під проводом першого голови СУЖА ред. Івана Кедрина-Рудницького. (З архіву „Овнду”).

Другий З'їзд Українських Журналістів Америки і Канади, що відбувся в Торонті 1966 р. під проводом голови СУЖ Канади ред. Василя Софронюка-Левинського. (З архіву „Овнду”).